

ARTRIKA VAGKANTER I OCKELBO

Nystartad samverkan för ökad lokal biologisk mångfald

UPPSTART 25 FEBRUARI 2021

DIGITALA SEMINARIER

Artrika vägkanter och grönytor kl 13 - 16

Seminariet riktar sig till verksamma inom förvaltning, företag och föreningar som arbetar med vägkanter och grönytor.

Pina en lupin och gör gräsmattan till äng kl 18.30 - 20.30

Riktar sig till allmänheten och ger inför kommande säsong konkreta tips för ökad biologisk mångfald i t.ex.. den egna trädgården.

Blomrika vägkanter

Varför bry sig om vägkanter?

Tidigare studier har visat på utmanande minskningar av bin och fjärilar. I denna studie nämnas också hur bland annat flugor, trollsländor och getingar har minskat, vilket försvinner låget. Foto: TT

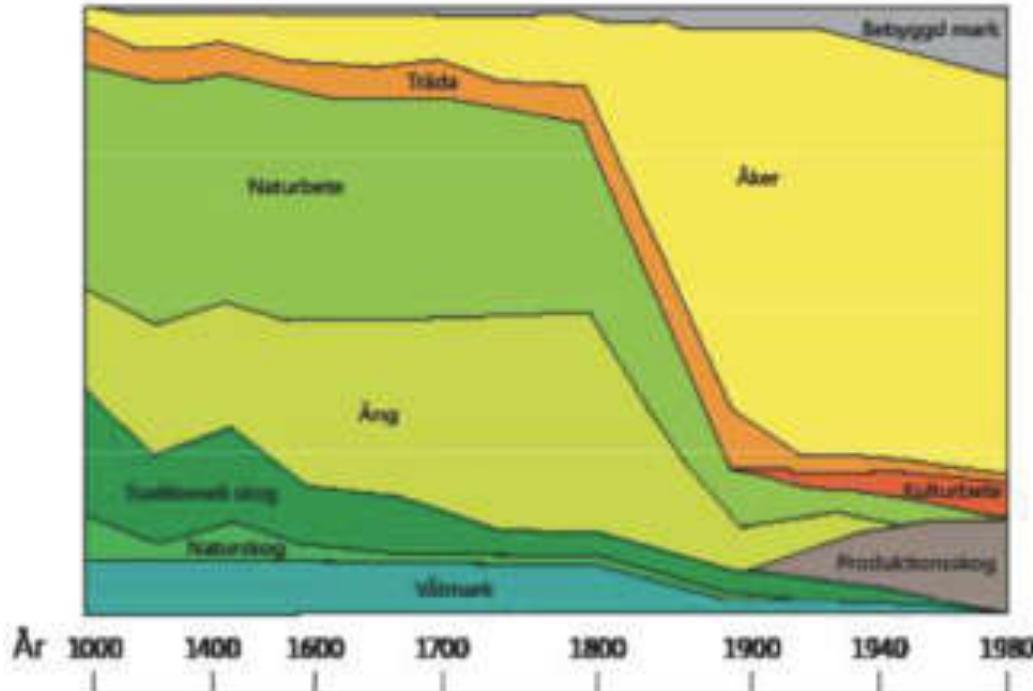
Ny studie: 80 procent av Europas insekter har försvunnit på 30 år

UPPDATERAD 21 OKTOBER 2017 - PUBLICERAD 20 OKTOBER 2017

Nära 80 procent av alla flygande insekter tros ha försvunnit från centrala Europa de senaste 30 åren. Nedgången beskrivs av forskare som katastrofal, och misstänks bero på utökat jordbruk. Hela ekosystem kan vara hotade.

Markanvändning V Skåne

Figur 3: Markanvändning i västra Skåne från år 1000 fram till 1980 (efter "Miljön i västra Skåne", Miljödepartementet 1990). Observera att tidsskalen inte är linjär. Under perioden 1805 till 1914 fyrdubblades åkerarealen i Skåne. Samtidigt försvann nästan alla våtmarker genom utdikning och de hävdade markerna, som säsongsvis var blöta, dikades och odlades upp.

Ängen har tusenårig historia. Ängshö>Djurfoder>Gödsel>Åkern.

Resultat: *Ängen utmagrades och blev blomrik!*

Ur "Ängar" Ekenstam mfl

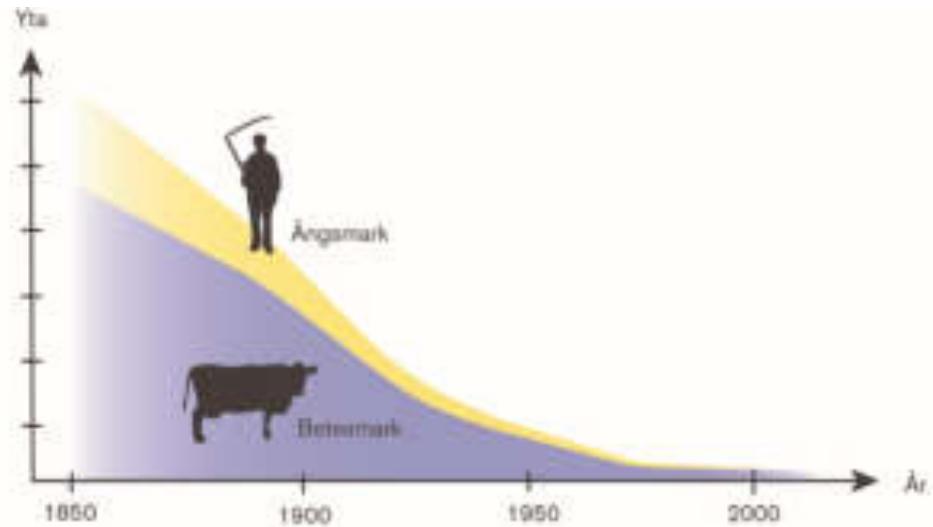

Diagram: Emil V. Nilsson SBT 2020

Blomma anpassad till äng och magra villkor:

Liten blåklocka

Halmstad 2018-06-13

Flerårig
Bladrosett
Anpassad till näringfattig miljö
Konkurrenssvag

Blålocksbi (oligolekt: klockväxter)

Foto: Krister Larsson

Vem sköter vägkanten?

- Trafikverket om blåskyltad väg
- Kommunen
- Enskild väg kan skötas av
vägförening,
samfällighet,
skogsbolag
enskild person...

*Sveriges vägnät utgörs till största delen av
Enskilda vägar!*

Förvaltningen av

Artrika vägmiljöer utefter statliga vägar i Sverige

"Vägkanterna och den
biologiska mångfalden"

Eva Ditlevsen

UHtm Underhåll
Teknik och Miljö

2019-03-30

TRAFIKVERKET

Ekosystemtjänster

- Pollinatörer som resurs
- Minskning av gräsmarker och insekter
- Brist på slätttrad ängsmark
- Vägkanterna viktig del av många arters habitat

Artrika vägkanter - växter

→ Om slätter av artrika vägkanter sker för tidigt hinner blommorna inte fröa av sig och på sikt försvinner de...

Artrika vägkanter - fjärilar

Då försvinner även nektar och pollensurser för flera arter knutna till dessa miljöer, t.ex. flera fjärilar...

Naturvärdesklassning av arter

Arter	Svenska namn	Förbip.	Rödlistad	Skyddsvärde m.m.	Naturskyddat	Turisthävdat	Prom. värdegrund	Släkt
<i>Dactylis glomerata</i>	Aldren och Eva	F			T	(E)	18	
<i>Dactylis glomerata</i>	Knägräs		(S)				29	
<i>Daucus carota</i> ssp. <i>carota</i>	Vitvärtsrot				(T)	(E)	3	
<i>Dianthus deltoides</i>	Baccheväxt				T		18	
<i>Digitalis lanata</i>	Gröndräba				T	E	1	
<i>Drymocallis rupestris</i>	Trädsmultron		vtU		T	E	1	
<i>Echium vulgare</i>	Blåkål				(T)	E	1	
<i>Erysimum alpinum</i>	Perperknäppot	F			(T)	E	1	
<i>Erysimum helioscoronum</i>	Skogsknäppot	F				E	1	
<i>Erysimum pulchrum</i>	Kärrknäppot	F				E	1	
<i>Eriogonum aciculare</i>	Grobästa				T	(E)	1	
<i>Euphrasia muralis</i>	Ljungknäppot	vtU			T		1	
<i>Euphrasia nemorosa</i>	Grön lögntröst						29	
<i>Euphrasia stricta</i>	Vanlig lögntröst		(S)				29	
<i>Festuca ovina</i>	Fårsvingel				T		2	
<i>Filago arvensis</i>	vildt				T		1	
<i>Filipendula vulgaris</i>	Bredblad				T	E	18	
<i>Fragaria vesca</i>	Smultron						2	
<i>Fragaria viridis</i>	Bäcksmultron				T	E	18	

Från NVDB (Trafikverkets Nationella VägDataBas)

"Vägkanterna viktig del av många arters habitat" (Trafikverket).
Vad finns att läsa i deras skrift för enskilda vägar om detta?

Svar:
Ingenting!

00:18 - fm 28 feb. ● trafikverket.se

● trafikverket.se 40 100%

2.6 Röjning och slätter

Regelfbunden röjning krävs för att:

- ta bort växtlighet från vägkanter och diken, eftersom den kan hindra vattenavrinnning och upptoeckning
- ta bort växtlighet som hindrar sikten i t.ex. kurvor.

Röjning bör utföras inom vägområdet eller till minst 2 m från vägplanten.

Röj för att få fri sikt i kurvor och vid väganslutningar. Ta bort grenar som skjuter in över vägbanan, så att den fria höjden blir minst 4,5 m. Kontakta markägaren innan arbetena påbörjas. Vid tomtmark kan man röja fram till tomtgränsen.

Normalt används slagback eller motorvägsäg. Slätteraggregat kan användas för klen vegetation.

För att inte försvara röjningen bör stängsel och dylikt sättas upp utanför vägområdet. De får inte stå närmare vägkanten än ca 2 m.

När ska röjningen göras?

Röjning bör ske på eftersommaren för att undvika rotskott. För att hålla kostnaderna på en rimlig nivå bör röjning med slagback utföras med "enkeldräg" varje år och kompletteras med "dubbeldräg" vartannat år. Det innebär att man vartannat år röjer bara närmast vägen, vartannat år även längre ut från vägen, två gånger släverts bredd. Siktröjning bör dock ske varje år för att erhålla en trafiksäker vägmiljö.

Naturvårdsförbundet

Så får vi blomrika vägkanter:

- ✓ Identifiera de blomrikare vägkanterna och vänta med slätter av dem till efter mitten av augusti.
- ✓ Overgödda vägkanter med högväxta gräs ska istället slås tidigt och gärna mer än en gång.
- ✓ Forsla bort det avslagna för att få och behålla den magra miljö som gynnar ängsblommorna.
- ✓ Invasiva arter som lupiner hotar mångfalden och bör slås tidigt – gärna flera gånger – och avlägsnas. Man kan också gräva upp dem med rötterna.
- ✓ Undvik att täcka med krossgrus och makadam – det missgynnar många vildbin och blommor.
- ✓ Identifiera, vårdar eller skapa nya magra, gärna sandiga, vägkanter och vägsländer. Särskilt de som ligger i varma, väl solbelysta lägen är viktiga för marklevande vildbin och mångfalden.

Läs mer i
földern!

Földern finns i följande områden:
För vilda och ekologiska frön
på www.RB.se och för fler
frön
www.RB.se

Olika vägkanter kräver olika slåttertider!

Nyanläggning av vägkant

Björkelund:
Banvallsleden. Frön
från ängen myllas ner.

- 1. Skapa magra förhållanden
- 2. Lita på fröbanken i första hand
- 3. Samla och så lokala frön: bra alternativ till 2.
- 4 Om du köper frön: välj med omsorg!

Lokalt/regionalt/nationellt

Blomrika

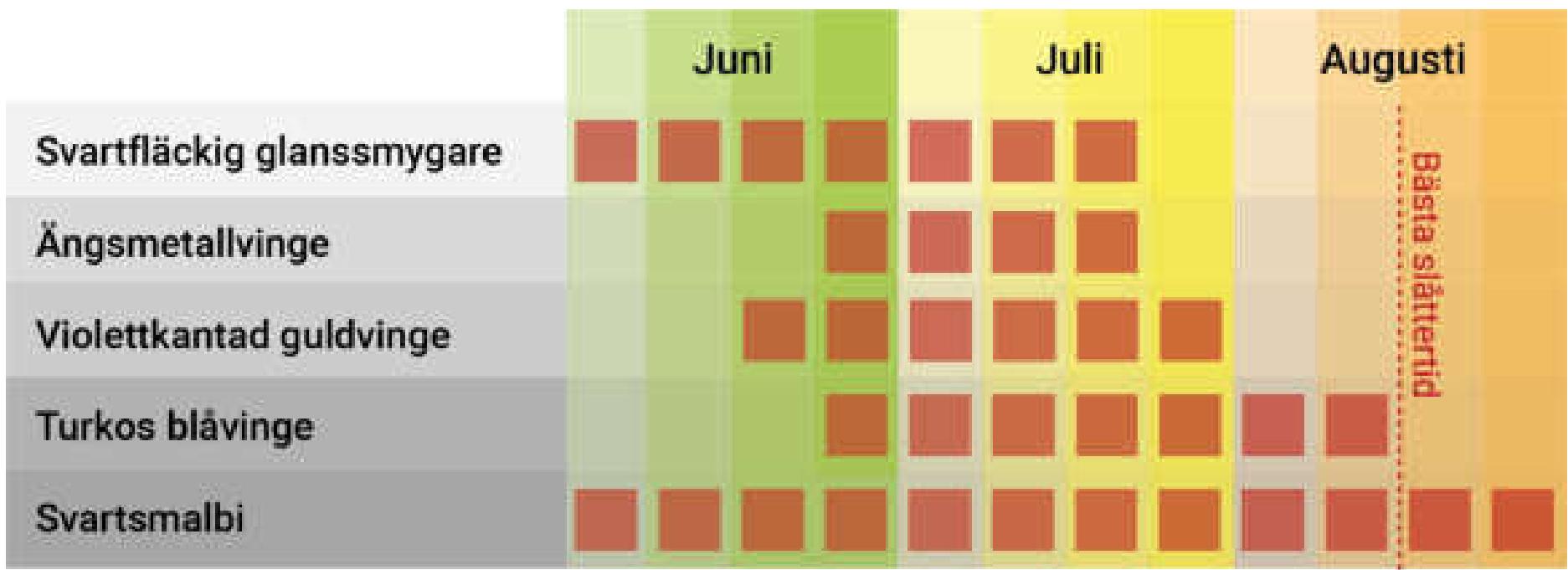
Vägkanter

**Så skapar du vackra
och blomrika miljöer för
bin, fjärilar och andra
pollinatörer**

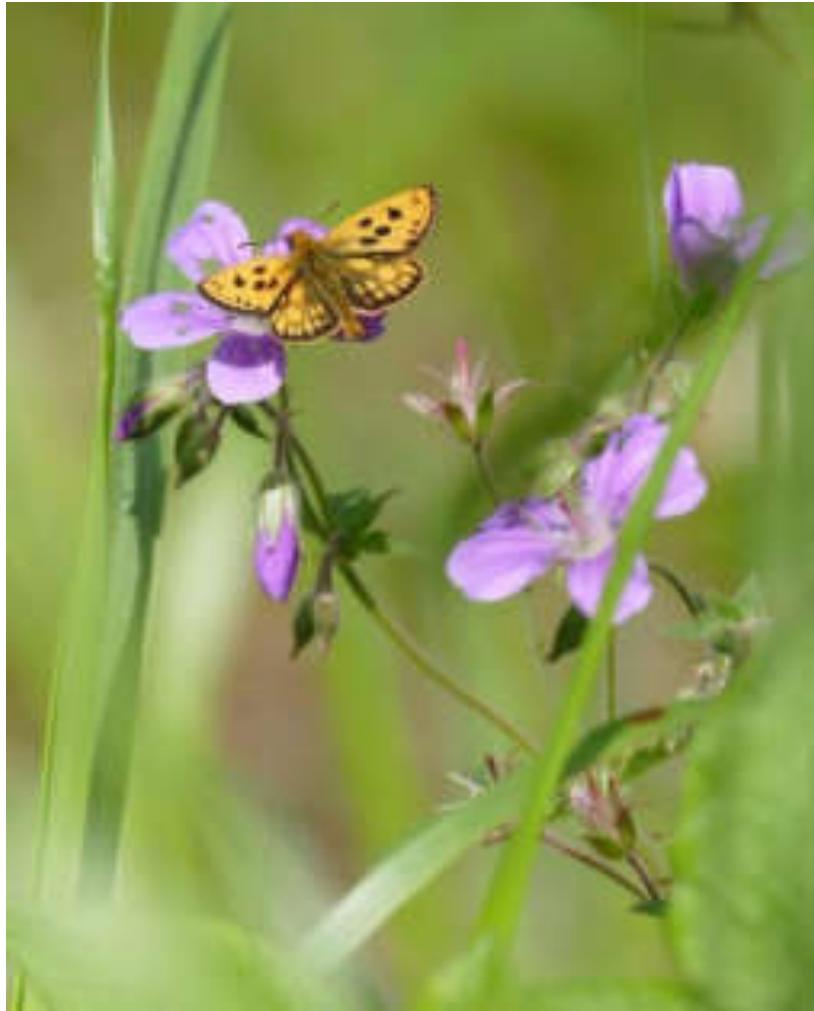
I NORRA SVERIGE

Mer än 10 000 foldrar
har beställts och
skickats ut!

Svartfläckig glansmygare

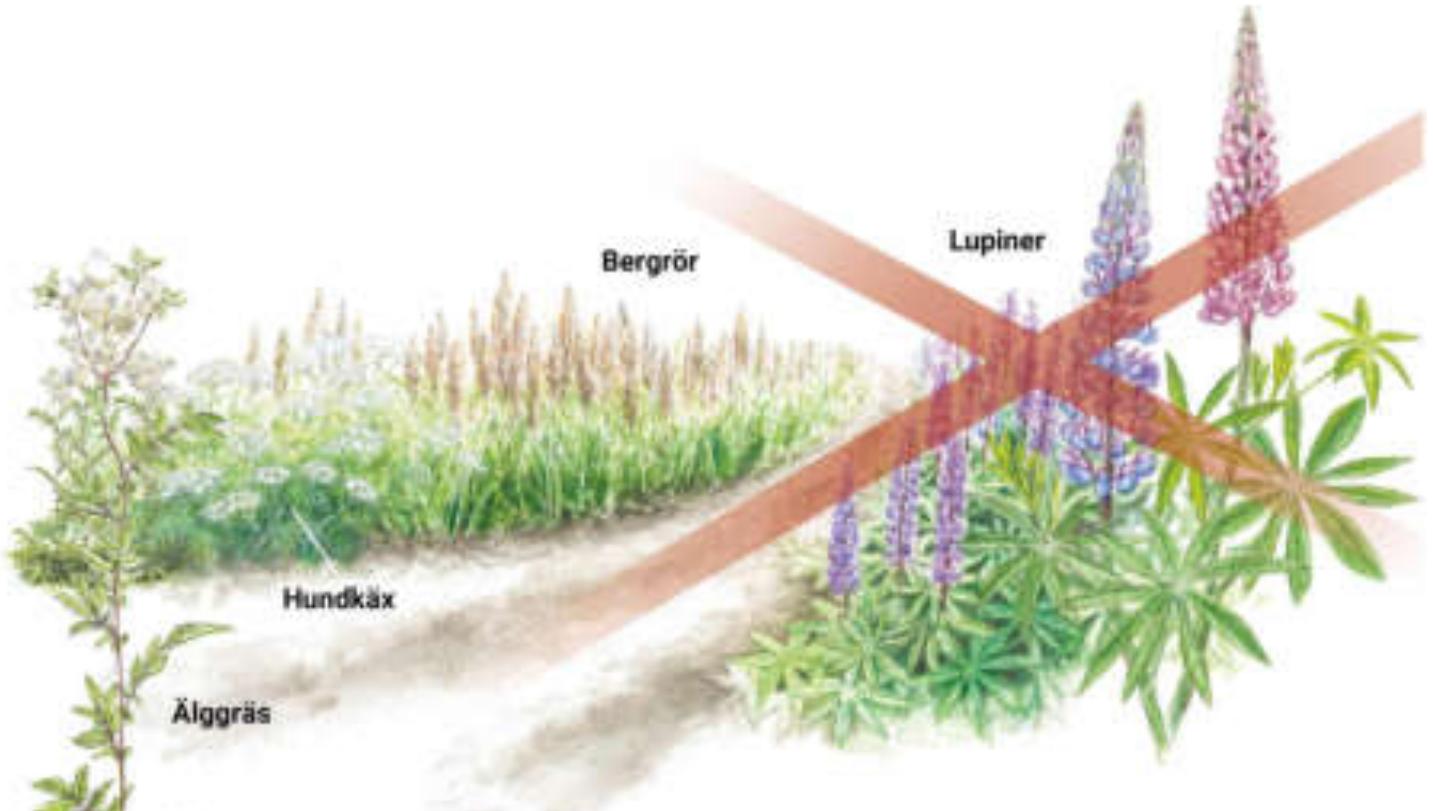
Text och foto: Mikael Skalstad, Värmland

Carterocephalus silvicola, "den
skogslevande"

nöjd med en
glänta.....

Mäter in sina ***tre livesveckor***
längs 30 meter vägkant. Bara
nektarbränslet och larvmaten
finns: ***Midsommarblomster***
och hässlebrodd

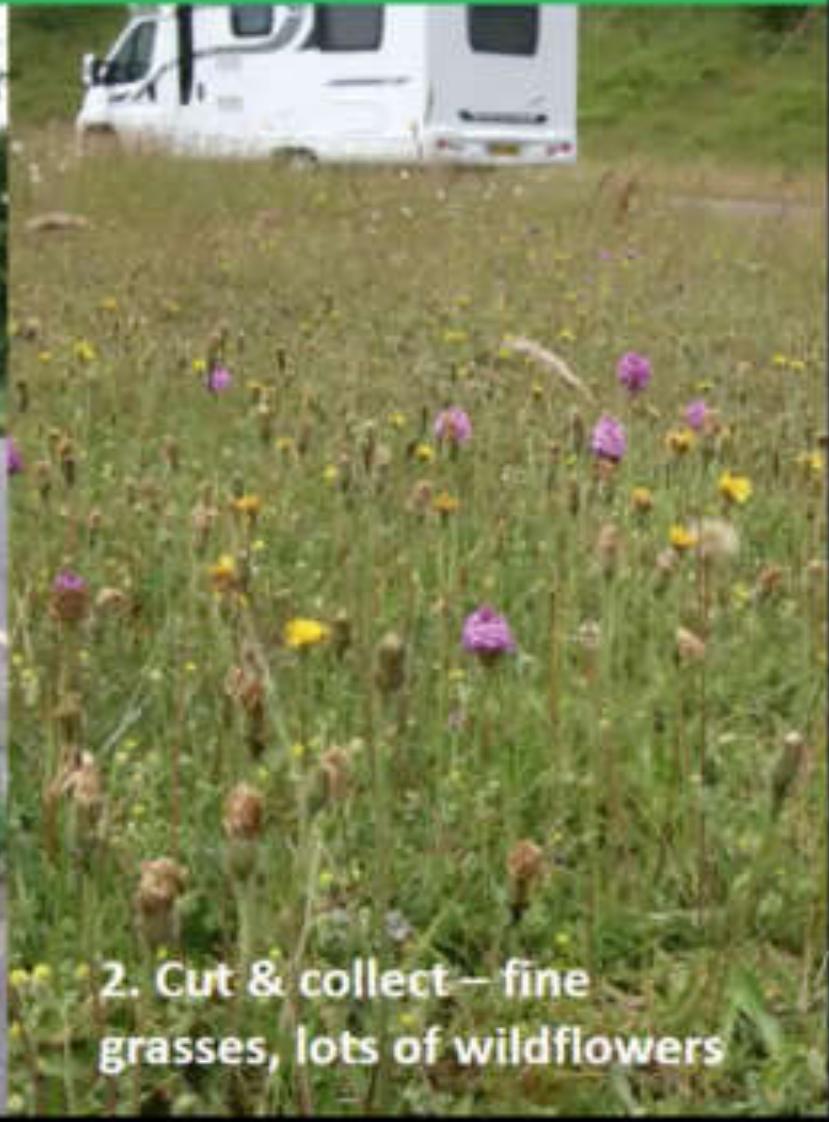
- Die drei klassischen Fragestellungen**

 - 1. **Was ist passiert?** (Was ist der Sachverhalt? Was ist passiert, was ist geschehen?)
 - 2. **Was ist falsch?** (Was ist falsch, was ist falsch passiert?)
 - 3. **Was kann ich tun?** (Was kann ich tun, um das Problem zu lösen?)

2 types of verge management

1. Mow & leave arisings – lots of coarse grasses, few wildflowers

2. Cut & collect – fine grasses, lots of wildflowers

Cut & collect in urban areas

<https://vgeweb.webex.com/webappng/sites/vgeweb/recording/playback/8bc2848911a44547b6ed85f8ec6c9be7>

Det avslagna sugs upp (Nederlanderna). Till biogas (försök i Sverige)?

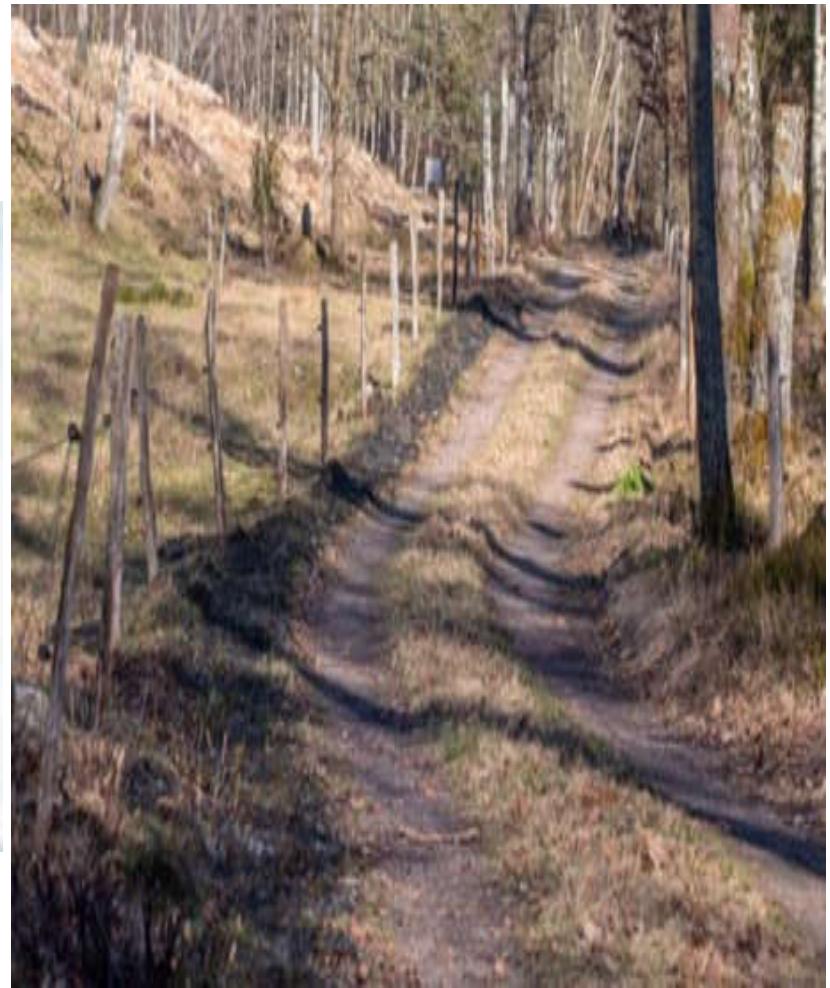
I Killhult, Halland, använder Lars räfsan både på våren och efter slåtter på sina 1000m vägkant.

Elden bortför näring! Björkelund 1 april 2019

Vattenkannan ger precision vid bränning

Skogsbolag

13:31 | fr 28 feb.

● sva.com

Hållbarhet Investors Media Kontakt Languag

 SCA Skogsägare Träprodukter Massa Papper Förmbar energi Logistik Om oss Kamrär C

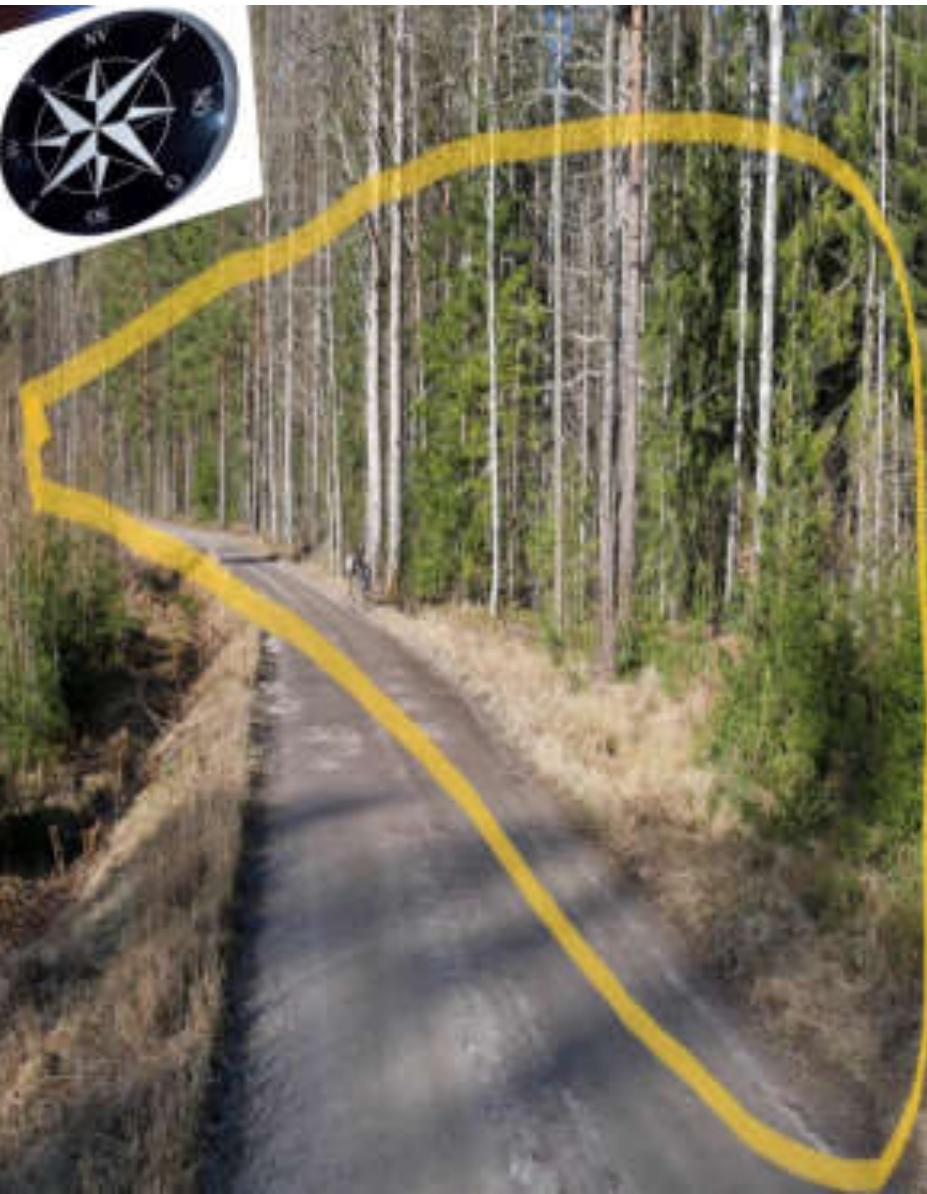
Jämtkrogens fjärilslandskap

SCA / OM OSS / VÅR SKOG / VÄLKOMMEN UT I SKOGEN / JÄMTKROGENS FJÄRILSLANDSKAP Dela →

I Jämtkrogens fjärilslandskap har hotade fjärilar fått en fristad. Här har SCA tillsammans med länsstyrelserna i Jämtland och Västernorrland och andra parter ett unik samarbete för att rädda och bevara fjärilar. Soliga skogsgläntor och blommande vägkanter ska få sällsynta arter att återhämta sig.

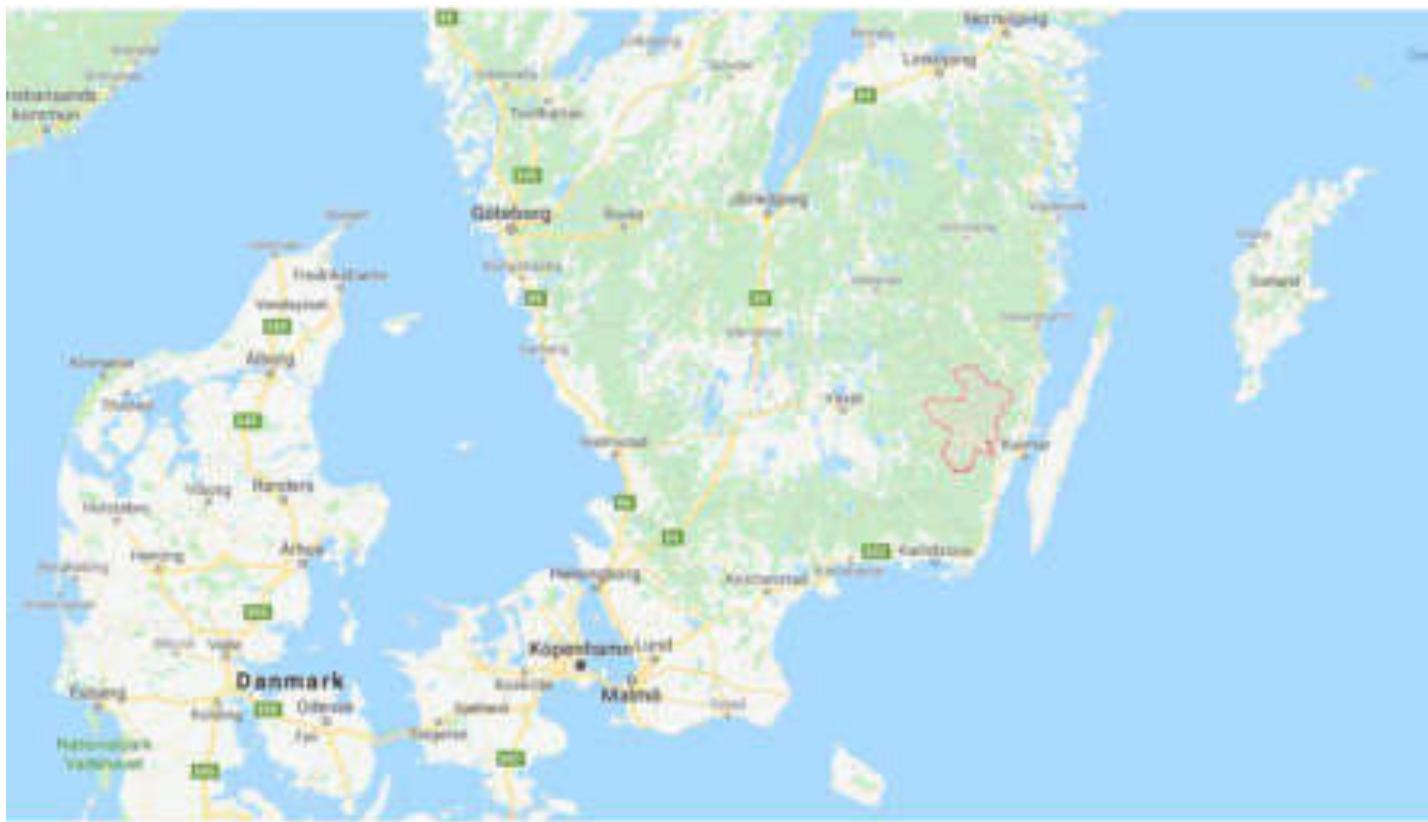
"Min fjärilskuvös"

Text och foto:Hans Odelholm, Närke)

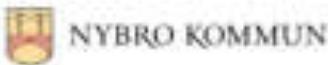

- Åt norr skog som skyddar mot kalla vindar. Åt söder åker och äng som släpper in sol o värme.
- *nässelfjäril,*
- *flickfjärilar,*
- *tosteblåvinge,*
- *aurorafjäril,*
- *vinbärsfuks....*

Vad kan kommunen göra?

Lonaprojekt

Plan för vägkantsskötsel (2012-2015)

Målsättning:

- Inventering av vägkanter för identifiering av särskilt artrika sträckor
 - Floratäthet (blommande växter/yta)
 - Artantal / sträcka
 - Intressanta arter/nyckelarter
 - 57 mil enskilda vägar bedömdes och 34 mil inventerades
- Anpassa slättern av dessa sträckor med hänsyn både till trafiksäkerhet och flora/fauna

Halmstad-ekokommunen-cykelstaden

Banvallsleden veckan efter midsommar

Kommunens planeringstekniker: "För sikt och säkerhet"

"för sikt och säkerhet"?????? Obs cykling: naturupplevelse!

100

elvets
Eduard
strategie
en kansen
algje na
alerta
tas i hren
te vili-
verksam
plana på
medvetna
n planer
mobilisera
tänkte ha
beratning

Festung
Salem

四

En vettflödig gärning är att hämta land i en vägspark. "Mitten är ängell, var bostadsområdet inte bebyggda fler byggnader, är det här för 'slapping'", säger Elvira Mörner.

www.vitutor.com/TTIndex

Upprörande tidig klippning av vägkanterna utmed Banvallsleden

Herrar. Ett obetydligt flertal av herrarna är inte ensa. Ytterligare flera sträcker sig mot den förra och tredje kategorin i det redovisade efter minstens tre tillfället.

Här var jag med På Hälsund på midsommartid förra året och phönix läkternas. Vissa släkter och kamrater vällde också till. Härifrån matades också var gods av förläningar, alltså gratis mat. Åtminstone en del av förläningarna kom från författningsrätten. Detta är viktigt för att få klarhet inför kamraterna om augusti-1945. Måndagen den 13:e i augusti kom en brev från författningsrätten, kr. 140 till köksposten.

Carl-Olof Swanson, författare och föreläsare, tillkännagavs priset för sin "lärorikt och inspirerande bok om rättighetsstriden i Sverige".

Barwana Bhowmik
dilekt se hing ujjipit di-
tura euk hing ne latih

Berikut ini merupakan contoh kalimat yang menggunakan kata kerja bantuan dan kata kerja bantu.

na för finans på "grannar".
Dessutom har inträdet vid
dina givna hushållens finan-
sbyhet uppmärksammats
och kassan med uppe är
det handikapp, som finns
när hushållens inkomster
minskar. Tidigt har givna
givna tillgänglig. Från vissa

Röppänen hingityksen
tunnus ja tunnus alleks
tilastointi

Hammarskjöld författade
det populära boken om
afrikanska kriget vid sitt
sista cykeltur. Regnaren
har minne åtminstone längre än
det av Rättens historien. Var
det ju, rörligare än vad
suppermedel. Rörelsen och
Görlitz under affär.

I det rönnmelt skötta
jord och steniggrusmarken
klippt åt mörkgröna ut-
dansringar.

Vägblomster är ofta kultiverade, spridningskunnande och om dessen tillväxtstakten. Det bidragande faktorn med röd plommonia sätter till en plommonstam och cyklar upp.

ANSWER

Gamla banvallar och vägar kan ha en fröbank som minner om de landskap de omgetts av. **Viktigt bevara lokal flora/lokala genotyper för mångfalden!**
Här vid Banvallsleden finns fortfarande hårginst från ljunghedstiden!

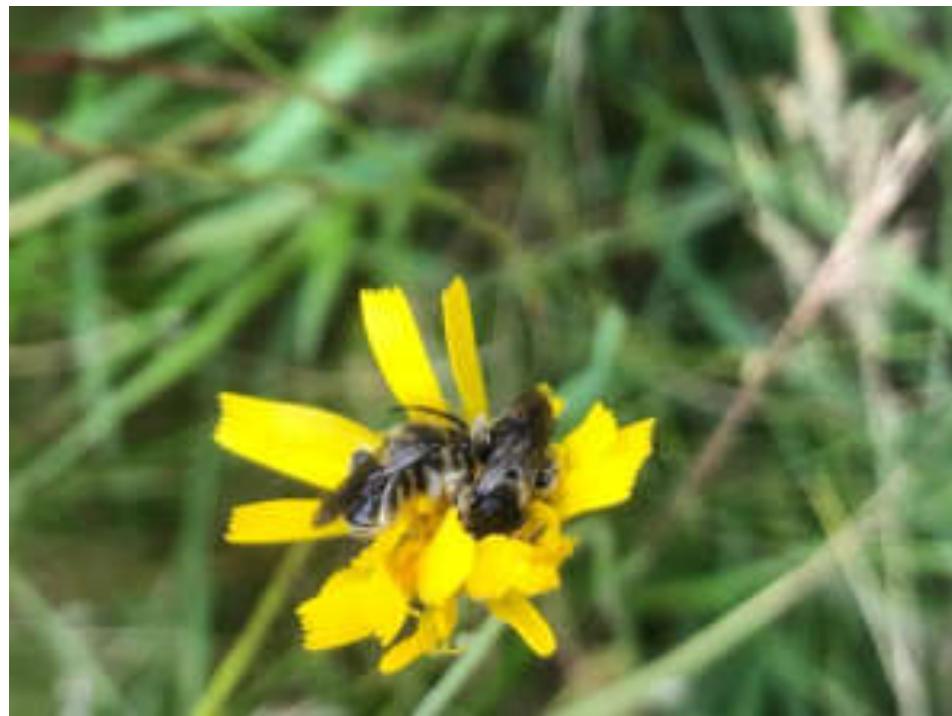
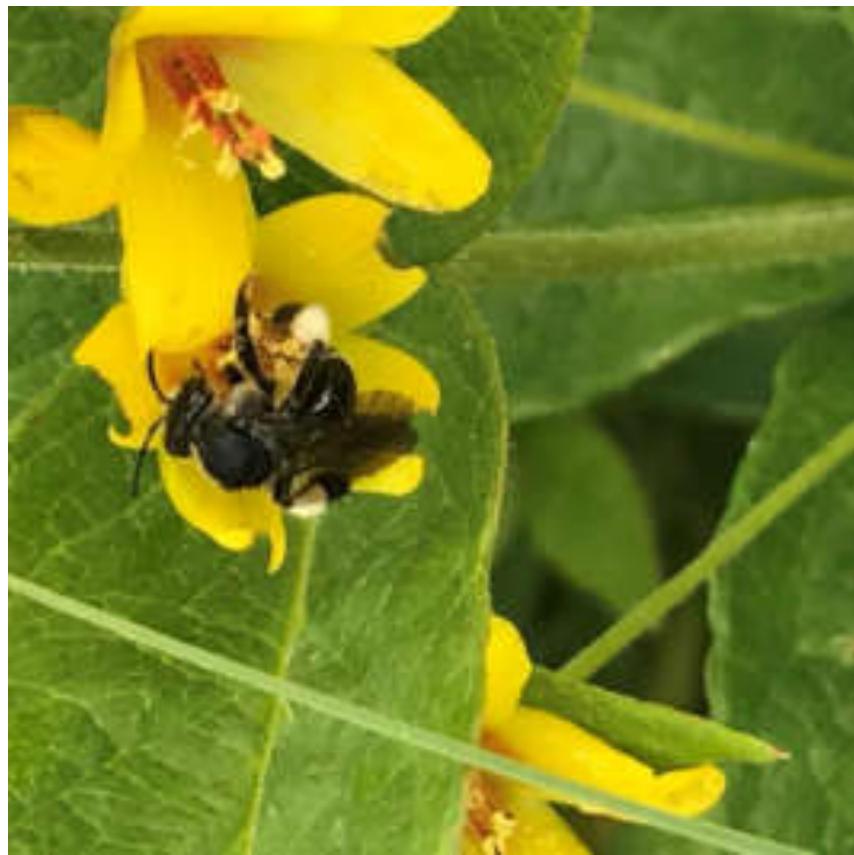

**”Till midsommar skall det vara fint”. Vad är fint?
För mångfalden är priset för det kortklippta modet mycket högt!
*En Synvända krävs!***

(Foto: Suzanne Schlyter)

Vägföreningen: "Det skall vara fint till Bolmendagen" (sista lö i juli)
För lysingbiet blir det katastrof när vägkantens fibblor klipps (år 2020: 14 juli).

För vissa duger bara en viss blomma

Väddsandbiet samlar åkerväddens rosa pollen. Nu saknas detta bi i vägkanten, där det skulle vara ”fint”.

Skyltar för blomrika vägkanter

Vid Trafikverkets vägar ser man ibland skylten "Artrik vägkant". Den finns vid vägkanter som kan innehålla hotade, speciellt skyddsvärda arter eller särskilt artrika miljöer. Men även enskilda vägar kan behöva en liknande skylt. En skylt som indikerar en blomrik vägkant och som klipps först efter att blommorna blommat, fjärilarna och bina flugit. Skylten visar att vägkanten sköts utifrån hänsyn till biologisk mångfald. Skylten är vektorstyrd, vilket innebär att man kan skriva ut den i önskad

storlek på valfritt underlag. Beställ denna pdf (alltså ej färdig skylt) från den mejladress där man också kan beställa foldrar och manualer om blomrika vägkanter:

blomrika.vagkanter@gmail.com

Nu har även Hyltebruks Skylt AB tagit fram en skylt med texten "Vägkant med rikt växtliv", se deras hemsida, som har samma syfte som vår och också är tänkt för de icke statliga vägarna.

**Vägkant
med rikt växtliv**

NOTISER

Vad kan man göra? Hur kan man påverka?

- **Trafikverket:**
 - Lägg in fynd på artportalen! Särskilt insekter
 - Arbeta för tillgång till databasen: "Miljöwebb Landskap"
 - Arbeta för tillgång till kontaktpersoner: Driftsansvariga och entreprenörsbas
 - Diskutera slättartider
 - *Informera inför utbetalningar t vägföreningar*
- **Kommuner:**
 - Kräv vägkantsansvarig (ev Kommun-ekolog/biolog)
 - Information/utbildning till alla berörda
 - Utveckla pilot-/demonstrationsprojekt. Skötselplaner!
 - Artiklar i lokalpress
 - Föreningskontakter
 - Cykelplaner skall inkludera vägkantsplaner.
 - Politiska beslut/motioner
 - *Kommunen bistår vägföreningar med kunnande, maskiner, planering/inventering och *stöttnings*.
- **Enskilda vägar**
 - Information: Skicka ut foldrar, ordna möten etc.
 - Se ovan angående kommunen*
- **Alla** kampanj för alla! SE vägkanten!

Facebookgruppen: Blomrika vägkanter
Folderbeställning: blomrika.vagkanter@gmail.com
På nätet: www.räddabina.nu/vägkanter

Svenska artprojektets beskyddare
H.K.H. Kronprinsessan Victoria

Förslag till Ockelbo:

*Ge Victoria på 45årsdagen
14/7 2022
45 km blomrik vägkant!*